

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-04-22

Vår referens

Lotta Fröding

Verksamhetscontroller

lotta.froding@malmo.se

Remiss Utbildningsdepartementet - På språklig grund (SOU 2025:9) **STK-2025-382**

Sammanfattning

Malmö stad har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet av utredningen om införandet av grundläggande svenska och översyn av modersmålsundervisningen, På språklig grund (SOU 2025:9). Utredningen består av två delar.

I den första delen föreslår utredningen att grundläggande svenska som andraspråk ska införas. I den andra delen har utredaren även haft i uppdrag att analysera om, och i så fall hur, modersmålsundervisningen påverkar elevers integration, studieresultat och kunskapsutveckling i svenska språket.

Grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har yttrat sig i ärendet. Nämnderna ställer sig i huvudsak positiva till förslagen som presenteras i betänkandet. Synpunkter på delar av betänkandet lämnas i förslag till yttrande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet.

Beslutsunderlag

- På språklig grund (SOU 2025:9)
- G - Tjänsteskrivelse - KSAU 250428 På språklig grund (SOU2025:9)
- Grundskolenämnden beslut 250326 § 46 Reservation (SD) och (M)
- Remissvar grundskolenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 250328 § 42
- Remissvar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-04-28

Kommunstyrelsen 2025-05-07

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malmö stad har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet av utredningen om införandet av grundläggande svenska och översyn av modersmålsundervisningen, På språklig grund (SOU 2025:9). Utredningen består av två delar.

Del 1

Utredningen har haft i uppdrag att se över ämnet svenska som andraspråk i syfte att ämnet bättre ska möta behoven både hos elever som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket och hos elever som kommit längre i sin andraspråksutveckling. Detta ska ske antingen genom införandet av ytterligare kursplan för ämnet svenska som andraspråk eller genom en ny del i den befintliga kursplanen för ämnet. Utredningen föreslår bland annat att:

- En ny kursplan för grundläggande svenska som andraspråk ska införas. Utredaren har valt att kalla kursplanen så eftersom den ska komplettera den nuvarande kursplanen i svenska som andraspråk.
- Det ska förtydligas vilka målgrupperna är för svenska som andraspråk respektive för grundläggande svenska som andraspråk.
- Ett obligatoriskt kartläggningsmaterial ska användas inför beslut om vilket svenskämne (svenska eller svenska som andraspråk) en elev i grundskolan ska läsa.
- Elever som läser enligt kursplanen för grundläggande svenska som andraspråk ska inte få betyg.

Del 2

Utredningsuppdraget har varit att analysera om, och i så fall hur, deltagande i modersmålsundervisning påverkar elevers integration, studieresultat och kunskapsutveckling i svenska språket i olika stadier och skolformer. Vid behov även föreslå åtgärder för att säkerställa att modersmålsundervisningen inte inverkar negativt på elevers integration eller kunskapsutveckling i svenska språket.

Utredningen lämnar inga förslag om modersmålsundervisningen men presenterar följande slutsatser:

- Mer forskning behövs för att kunna svara på frågan om, och i så fall hur, modersmålsundervisning i sig påverkar elevers studieresultat, kunskapsutveckling i svenska språket och integration.
- Utredaren har inte kunnat hitta belägg för att modersmålsundervisning ger negativa effekter och lämnar därför inga författningsförslag som rör modersmålsundervisning.
- Elever som deltar i modersmålsundervisning presterar bättre i skolan än de som inte deltar.

Förslagen i korthet

Del 1

En ny kursplan ska införas som riktar till nybörjare i svenska språket

Kursplanen ska benämnas *Grundläggande svenska som andraspråk*. Kursplanen ska utformas för alla obligatoriska skolformer och kunna användas i alla stadier och även i gymnasieskolans introduktionsprogram. Syftet är att ge en bottenplatta av språkfärdigheter.

En tidsgräns på två år ska införas för de obligatoriska skolformerna. Betyg ska inte sättas och elev som följer kursplanen ska inte delta i nationella prov.

Förtydligad målgrupp och mer likvärdig behovsbedömning

Obligatoriska skolformerna

Behovet av andraspråk ska vara avgörande för om en elev ska läsa svenska som andraspråk eller inte i de obligatoriska skolformerna. Behovet ska bedömas med hjälp av ett nationellt kartläggningsmaterial utformat av Skolverket och användas inför rektorsbeslut om svenskämne.

Gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan

Elever i gymnasial utbildning väljer själva vilket svenskämne de vill läsa men ska ges vägledning i sitt val med hjälp av ett informationsmaterial. Informationsmaterialet ska utarbetas av Skolverket och syfta till att ge elever bättre förutsättningar att göra välgrundade val av svenskämne.

Kompletterande åtgärder

Skolverket bör utforma ett implementeringsstöd till skolhuvudmän och rektorer med fokus på organisation samt användning av tid- och personalresurser.

Skolverket bör erbjuda kompetensutvecklingsinsatser för lärare som ska undervisa i grundläggande svenska som andraspråk och för bedömning av behov av ämnet svenska som andraspråk.

Del 2

Resultat från utredningens analys – slutsatser och bedömningar

Förutsättningarna att följa upp, utvärdera och bedriva forskning om modersmålsundervisning måste förbättras och undervisningens syfte bör renodlas. Studiehandledning på modersmålet bör utökas.

En nationell samordning av modersmålsundervisning bör inrättas så att tillgången till modersmålsundervisningen blir mer likvärdig över landet, bland annat med hjälp av fjärrundervisning. Kvaliteten i modersmålsundervisningen bör kontinuerligt granskas utifrån olika aspekter.

Remissinstansernas yttrande

Nämndernas synpunkter sammanfattas nedan och biläggs även i sin helhet ärendet.

Grundskolenämnden

I det stora hela ställer sig grundskolenämnden positiv till remissens förslag. Införandet av grundläggande svenska som andraspråk kommer att möta de elever som förslaget riktar sig till på ett bättre sätt än vad fallet är i dag. Det är av vikt att relevant stöd- och kartläggningsmaterial tas fram. Nämnden anser även att det behövs en gedigen kompetensutveckling i andraspråksutveckling för att göra kvalitativa behovsbedömningar och att kompetensutvecklingen motsvarar innehållet i kursplanen.

Nämnden lyfter även att det inte bara är nyanlända som kan vara aktuella för undervisning inom ramen för nybörjare i svenska språket. Det förekommer att barn, innan de börjar förskoleklass, inte har mött svenska språket i någon större utsträckning och bör då få möjlighet att ta del av undervisning som nybörjare i svenska språket.

(SD) har lämnat en reservation.

(M) har lämnat en reservation.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämnden ställer sig bakom förslagen i stort. Det är viktigt att ett tydligt stödmaterial kring förslagen tas fram nationellt och att resurser tillförs till kompetensutveckling av berörd personal, exempelvis av rektorer, lärare, studie- och yrkesvägledare och administratörer.

Stadskontorets bedömning

Sammantaget ställer sig grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden positiva till utredningens förslag. Stadskontoret inkluderar nämndernas bedömningar i förslag till yttrande.

Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare

Susanna Jakobsson Enhetschef

Anna Westerling Ekonomidirektör

Andreas Norbrant Stadsdirektör